

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid(SZW)
Dhr. mr. dr. L.F. Asscher
Postbus 90801
2509 LV 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer	uw kenmerk	bijlage(n)
	2015-0000271559	1
betreft	ons kenmerk	datum
reactie wetsconsultatie wetsvoorstel Harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang	ECSD/U201501997	6 januari 2016

Geachte heer Asscher,

Op 10 november jongstleden ontving de VNG het verzoek tot de bestuurlijke reactie op het wetsvoorstel tot harmonisatie van peuterspeelzalen en kinderopvang. In overleg met uw departement zullen wij bij KING, de bestuurlijke en informatiekundige uitvoeringstoets¹ de komende maand in gang zeten. Wij zullen u informeren over de bevindingen.

De reactie bestaat uit twee onderdelen, namelijk 1) algemene reactie en 2) onze specifieke reactie op artikelniveau. Onderdeel 2 is in de bijlage bij deze brief te vinden.

Onze reactie is gebaseerd op het door gemeenten gesteunde peuterplan dat in 2014 door de VNG is gepresenteerd (februari 2014 en september 2014). De recente ontwikkelingen omtrent de Onderwijsachterstandsmiddelen, het aankondigde beschikbare budget voor peuters (60 miljoen) en de 'directe financiering' kunnen hier niet los van worden gezien. Wij nemen deze ontwikkelingen dan ook mee in deze reactie.

Hoofdpijn: wetsvoorstel is strijdig met decentralisaties sociaal domein

Gemeenten vinden het belangrijk dat alle peuters kunnen deelnemen aan goede voorschoolse voorzieningen. Deze voorzieningen dienen van hoge kwaliteit en laagdrempelig te zijn en een maximale toegankelijkheid voor alle kinderen te hebben. Ook moet er een goede aansluiting zijn met het onderwijs en de inrichting van het sociale domein. Uiteindelijk is het streven gericht op een doorlopende ontwikkelingslijn voor alle kinderen. Op de lange termijn willen de gemeenten toe naar integrale en inclusieve opvang en onderwijs voor alle kinderen, het Integrale Kindcentrum. Belangrijke aspecten hiervan zijn de ontwikkeling van taal en vaardigheden (spelend leren) in een doorgaande lijn naar de school, de borging van zorgcontinuïteit en in sommige gevallen de integrale huisvesting. De beweging richting de Integrale Kindcentra komt tot uiting in de veelheid aan initiatieven en ook in de

¹ Volgens artikel 6 , Code Interbestuurlijke Verhoudingen

recent aangenomen motie van kamerlid Yucel, Voortman en van Weyenburg²

Hoewel er in beginsel overeenstemming bestaat over het verhogen van de kwaliteitseisen voor peuterspeelzalen is er verschil van inzicht tussen kabinet en gemeenten over het uitgangspunt voor de inrichting en financiering van de peuteropvang. Het belang van ontwikkelrecht voor alle peuters zoals door gemeenten bepleit, blijft staan tegenover het principe van het Kabinet en het primaat van de kinderopvang als arbeidsmarktinstrument. Ook over een mogelijke tussenstap op weg naar bovenstaand eindbeeld werd geen overeenstemming bereikt.

Wat betekent het voorstel voor gemeenten

- 1 Het peuterspeelzaalwerk, in de zestiger jaren van de vorige eeuw als gemeentelijke voorziening begonnen, wordt als zodanig per 2018 beëindigd
- 2 Peuters van werkende ouders worden van gemeentelijke financiering 'overgeheveld' naar het Rijk, via een vraaggestuurde regeling. Vanaf 2018 wordt DUO de uitvoerende instantie
- 3 Om de extra rijkskosten te financieren wordt 35 miljoen uit het gemeentefonds genomen, zijnde de decentralisatieuitkering voor de kwaliteit van peuterspeelzalen
- 4 Peuterspeelzalen worden daardoor feitelijk getransformeerd naar peuteropvang, een vorm van kinderopvang. Dat betekent dat peuterspeelzalen, gelijk aan de kinderopvang, tot de marktsector gaan behoren
- 5 De kwaliteitseisen voor peuterspeelzalen worden verhoogd en de kosten daardoor ongeveer verdubbeld. Daarbij gaan de peuterspeelzalen onder de restricties van de toeslagenwet vallen. Dit betekent dat het maximale uurtarief op € 6,70 (niveau 2015) wordt vastgesteld. Ten opzichte van het huidige gemiddelde tarief in het land van € 8,85 (VVE niveau) betekent dit een bijstelling naar beneden van ruim € 2,-
- 6 Gemeenten houden een beleidsvrijheid voor een eventueel aanbod voor peuters die niet-werkende of alleen-verdieners als ouders hebben
- 7 De wettelijke taakopdracht van gemeenten voor VVE blijft ongewijzigd
- 8 U gaat een vrijwillige mogelijkheid die gemeenten nu ook al hebben, om peuterspeelzalen en kinderopvang te integreren en zodoende ouders onder de toeslageregeling te laten vallen, wettelijk verankeren

Bedenkingen

- 1 Op dit moment valt peuterspeelzaalwerk onder de werkingssfeer van de WMO en maakt onlosmakelijk onderdeel uit van de gemeentelijke pedagogische infrastructuur, zoals ook onderwijs en de inrichting van jeugdhulp. Terwijl de WMO en Jeugd taken naar de gemeenten (verder) zijn overgeheveld, wordt een lokale verantwoordelijkheid, namelijk inrichting van het peuterspeelzaalwerk gecentraliseerd. Gelet op de verantwoordelijkheidstoedeling in het sociaal domein aan de gemeente is dit een moeilijk te duiden stap. In tegenstelling tot de trend om de diverse inspanningen binnen de gemeente in het sociaal domein te verbinden, wordt de aansluiting van kinderopvang en peuteropvang met de rest van het sociale domein en het onderwijs door centralisatie sterk bemoeilijkt. Dat, terwijl juist in de peuterleeftijd zoveel winst kan worden behaald. Door deze centralisatie heeft straks nog maar een beperkte sturingsmogelijkheid in het peuterbeleid. Landelijk hebben ouders van ca 78% (CBS 31/12/13) van alle peuters recht op een kinderopvangtoeslag. Voor de resterende 22% kan de gemeente een peuteropvangplaats financieren. Hieraan kan de gemeente voorwaarden verbinden, bijvoorbeeld over de kwaliteit.

Zeker waar het gaat om de noodzakelijke inbedding en verbinding in het sociaal domein betekent dit dat er minder mogelijkheden zijn om de opdracht in de Jeugdwet (preventie in peuterspeelzalen en kinderopvang) te realiseren. Ook de maatschappelijke opdracht om ervoor te zorgen dat iedere peuter straks als volwassene kan participeren in de samenleving, wordt lastig als de gemeente onvoldoende grip heeft op een stevig preventiebeleid in de jongste jaren van kinderen. En juist de peuterleeftijd biedt optimale kansen om ontwikkelings- of zorgproblemen te voorkomen of in elk geval sneller en effectiever aan te pakken.

Hetzelfde probleem geldt ten aanzien van het creëren van de juiste voorwaarden voor een doorgaande ontwikkelingslijn van kinderen. Maatwerk leveren wordt daarbij ook veel lastiger. Het

² Motie van het lid Yucel c.s., 2 december 2015, Vergaderjaar 2015-2016, 34300XV nr. 45

bieden van een integraal aanbod, bijvoorbeeld met zorgondersteuning, wordt afhankelijk van de bereidheid van de kinderopvangondernemers

De geringe sturingsmogelijkheid voor gemeenten laat zich straks ook zien in het bereik van peuters. Sinds de bezuinigingen van het Rijk op de kinderopvangtoeslagen (vanaf 2012) is een dalende lijn te zien in het gebruik van ouders. Uit diverse onderzoeken, van SCP en Significant³, blijkt dat een groot deel van de ouders in de afgelopen jaren de kinderopvang heeft opgezegd of minder uren is gaan gebruiken vanwege de kosten. In achterstandswijken blijkt het zelfs om 61% te gaan.

Die financiële afweging van ouders resulteert vervolgens in afname van het aantal kinderopvanglocaties. De afname van de capaciteit is vooral in de zgn. achterstandswijken ingrijpend. Indien er te weinig peuters onder de gemeentelijke hoede overblijven zal het vervolgens ook niet mogelijk blijken peuters in de eigen wijk op te vangen. Dit gaat ook in de kleinere gemeenten en gemeenten met veel kleine kernen een nijpend probleem worden. Door deze ontwikkeling is sturing op juist deze groepen kinderen moeilijk wat leidt tot de kans dat vooral in de grote steden verdere segregatie tussen peuters van werkende ouders en niet-werkende ouders optreedt.

- 2 Naast verminderde sturing blijven gemeenten wel de zorgplicht houden voor voldoende aanbod voorschoolse educatie (VVE) voor peuters met een risico op onderwijsachterstanden. Landelijk gaat het om ruim 16% van alle peuters, naar schatting heeft ongeveer een derde van deze groep ouders met een toeslagrecht. Omdat die laatste groep zelf verantwoordelijk is voor het regelen van de financiën, is het voor te stellen dat een deel zal afhaken. Het proces van toelagenaanvraag (straks via DUO) wordt te ingewikkeld.

Volgens een berekening van de Brancheorganisatie bestaat het proces voor ouders straks uit meer stappen dan nu bij de Belastingdienst. Nu melden ouders zich aan bij de peuterspeelzaal of voorschool en krijgen vervolgens een factuur voor de maandelijkse ouderbijdrage. In sommige gemeenten zijn tevens nu 2 van de 4 dagdelen gratis. De kosten gaan dus voor veel ouders flink omhoog. Het bereik van de doelgroep zal daardoor afnemen.

Het compenseren van werkenden met lage inkomens door de gemeente is feitelijk niet toegestaan. De kinderopvangtoeslageregeling is een rijksinkomensregeling en gemeenten mogen daar niet hun eigen afwijkende beleid op voeren. Ook hier geldt dat het voorstel segregatie zal bevorderen vooral in de grote steden. Gelet op het grotendeels weghalen van de verantwoordelijkheid voor peuterspeelzalen bij gemeenten zal de gemeente zich wellicht uitsluitend op de VVE doelgroep richten. Het volgens wetenschappelijke theorieën gunstige effect van groepsmenging op de ontwikkeling van kinderen komt hierdoor in het gedrang.

Het plan staat gelet op bovenstaande, haaks op de gemeentelijke opdracht en brengt gemeenten in een spagaat. Het onderwijsachterstandenbeleid van het kabinet draagt gemeenten op voor alle kinderen met een achterstandsrisico een aanbod voorschoolse educatie te verzorgen. Gemeenten doen dat nu in hoofdzaak in peuterspeelzalen of voorscholen. De groepen voorschoolse educatie bestaan naar schatting in het land gemiddeld uit 50% doelgroepkinderen en 50% niet-doelgroepkinderen. Met uitzondering van een aantal gemeenten (waaronder de grote steden) zijn er namelijk nergens in wijken voldoende doelgroepkinderen om separate vve groepen te vormen en worden groepen daarom gemengd.

- 3 Bestaat de mogelijkheid van integratie nu op vrijwillige basis, straks worden gemeenten min of meer gedwongen om hun peuterspeelzalen te integreren in de kinderopvang. Dit belemmert de mogelijkheid om gemeentelijk maatwerk te creëren, maatwerk afgestemd op de behoefte en de vraag van ouders en het beschikbare aanbod in de gemeente. In het VNG peuterplan⁴ is juist ruimte voor maatwerk. Vanuit diverse gemeenten zijn al signalen gekomen dat ouders principiële bezwaren

³ <http://www.kinderopvangtotaal.nl/Kinderdagverblijven/Actueel/2014/9/Kinderopvang-is-te-duur-voor-ouders-in-aandachtswijk-1593571W/>

⁴ Brief ECSD/N201401173, Uitwerkingsvoorstel VNG peuterscenario, 12 september 2014

tegen 'kinderopvang' hebben

4 Ouders die een toeslagrecht hebben met peuters op de peuterspeelzaal, krijgen te maken met een zeer omslachtige manier om de financiering te regelen. Nu melden ouders hun peuter aan bij de peuterspeelzaal en betalen al dan niet inkomensafhankelijk een ouderbijdrage. Soms (in VVE groepen) wordt geen bijdrage gevraagd. Het proces straks via DUO vergt volgens de branchevereniging Kinderopvang nog meer stappen dan nu in het toeslagensysteem. Er zal een groep ouders zijn voor wie de complexe procedure te ingewikkeld is met het gevolg dat zij hun peuter niet aanmelden.

5 De uitname van de decentralisatieuitkering (DU) van 35 miljoen om de extra kosten voor het Rijk te dekken staat haaks op het doel van de DU. De middelen zijn juist bedoeld om een kwaliteitsverbetering van peuterspeelzalen te realiseren. De verhoogde kwaliteitseisen voor peuterspeelzalen zorgen daarbij voor verdubbeling van de kosten voor ouders zonder toeslagrecht. Hoe dit per saldo uitpakt is ten onrechte niet berekend. U gaat uitsluitend uit van wat het aan de kant van het Rijk extra gaat kosten.

De vraag moet zijn wat voor invloed heeft het voorstel op de kosten van gemeenten. De kosten voor gemeenten zullen met X dalen omdat er een doelgroep weggaat, maar zullen weer met Y stijgen omdat de kwaliteitseisen omhoog gaan. Het kabinet moet dit aspect nader onderzoeken op basis van artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet.

6 Het feit dat de peuterspeelzalen ook een marktsector gaan worden heeft belangrijke gevolgen. Voortaan zullen de Europese regels voor staatsteun en aanbesteding van toepassing worden op peuterspeelzalen. Dit betekent o.a.

- een marktconforme huurprijs i.p.v. het maatschappelijk tarief dat veel gemeenten hanteren. Een kostenverhoging voor de peuterspeelzalen.
- gemeenten moeten voortaan bij inkoop van opvangplaatsen voor de niet-toeslagpeuters (inclusief hun VVE aanbod) aanbesteden of in elk geval meerdere ondernemers de kans geven om in te schrijven. Het voortzetten van vaak jarenlange afspraken met de plaatselijke en betrouwbare peuterspeelzaal/welzijnsorganisatie is dan niet meer vanzelfsprekend.
- VVE moet volgens de WPO toegankelijk zijn voor doelgroepeuters, dus betaalbaar zijn. Voor peuters die onder de toeslagenregeling vallen zal die toegankelijkheid vanwege de hogere kosten van kinderopvang verminderen. Gemeenten mogen niet de peuterplekken waar toeslag voor wordt aangevraagd aanvullend subsidiëren.

7 De kosten voor de peuterspeelzalen worden hoger. Dit zal vooral op het bord van de ouder terecht komen (incl. verschrapping en versnippering van het aanbod, dus beperking van keuzemogelijkheid). U gebruikt het argument van het creëren van een gelijk speelveld voor kinderopvang. Kennelijk prevaleert het belang van de concurrentiepositie van de kinderopvangondernemers boven dat van de betaalbaarheid van de peuterspeelzalen.

Gemeenten kunnen zelf de peuterspeelzaalplaatsen gaan financieren, maar gelet op de financiële krapte is dit geen realistische kijk op de gemeentelijke (financiële) mogelijkheden. De andere kant is dat veel peuterspeelzalen geen overlevingskansen meer zullen hebben. De maximum-uurprijs voor de toeslagregeling is gebaseerd op de kinderopvang, die de kosten kan verdelen over 52 weken per jaar en 11 uur per dag. Tegenover de peuterspeelzalen met 40 weken per jaar en 3 uur per dag.

8 De voorstellen vergroten structureel de administratieve lasten voor gemeenten en aanbieders peuteropvang, naast verwachte uitvoeringskosten. De administratieve lasten worden onder meer vergroot door

- a Van gemeenten wordt nu verwacht dat ze onderscheid moeten maken tussen werkende en niet-werkende ouders, ouders die wel recht hebben op kinderopvangtoeslag en ouders die dit

niet hebben Deze informatie is niet bekend bij gemeenten en moet anderszins worden opgevraagd, geregistreerd en bijgehouden,

- b De omzetting van een peuterspeelzaal en kindercentrum vraagt ook om gelijkschakeling van cao's, het is onduidelijk hoe dit uitpakt Op dit moment zijn er verschillende cao's van kracht op peuterspeelzalen en kinderdagverblijven Indien de cao kinderopvang wordt 'omgeklapt' voor werknemers van de huidige peuterspeelzalen dan zal dit een omvangrijke reorganisatie betekenen bij de welzijnsinstellingen,
- c Het wetsvoorstel maakt een ouderbijdrage voor alle kinderen onontkoombaar, ook in gemeenten waar het aanbod nu gratis is Immers, als alle werkende ouders kinderopvangtoeslag kunnen aanvragen, is een deel van de peuteropvang voor eigen kosten Gelet op het gelijkheidsbeginsel dient de gemeente dan ook een eigen bijdrage te introduceren van niet-werkende ouders Het innen van een eigen bijdrage vergroot de administratieve lasten

Tot slot

Vooralsnog zijn wij positief gestemd over het voornemen van het kabinet om vanaf 2016 gemeenten, gefaseerd via het gemeentefonds 60 miljoen beschikbaar te stellen voor het realiseren van een voorschools aanbod voor alle peuters Feitelijk erkent het kabinet hiermee het door de VNG bepleite ontwikkelrecht voor alle peuters Het budget is echter nog niet voldoende om het aanbod gratis toegankelijk te maken, zodat een optimaal bereik van alle peuters nog niet vanzelfsprekend is De voorgenoemen uitname uit het gemeentefonds is strijdig met het beschikbaar stellen van budget Gezien de gemeentelijke infrastructuur voor peuterspeelzalen en kinderopvang zien wij geen noodzaak om de 60 mln uit te spreiden over vijf jaar De uitbreiding van plaatsen kan wat ons betreft in korte tijd gerealiseerd worden Maar, wij benadrukken nogmaals dat de gelijktijdig voorgenoemen uitname van 35 miljoen uit het gemeentefonds van de baan moet Deze uitname zal met daarbij de voorgenoemen ramingsbijstelling en herverdeling van het gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid van 50 miljoen een groot gat slaan bij vele gemeenten In dat licht is de 60 miljoen voor voorschools aanbod niet serieus te nemen Per saldo wordt de financiële rekening van het kabinet bij de gemeenten gelegd

Door de decentralisaties is er in gemeenten een beweging gaande waardoor kinderopvang een integraal onderdeel wordt van het gemeentelijke sociaal domein Gemeenten verzoeken het kabinet het financieringsstelsel daarom als geheel te bezien De VNG is van mening dat iedere wijziging in het kinderopvangstelsel voortaan moet gaan over de toekomst van ouders én kinderen Nu worden er teveel drempels opgeworpen, die het gewenste grote bereik negatief beïnvloeden Stel de wijzigingen in het kinderopvangstelsel uit, dus ook de nu voorgestelde wijziging voor de peuteropvang Werk toe naar een houdbaar systeem en doe dit op basis van een effectenanalyse vooraf Wat betreft de aangekondigde ramingsbijstelling van OCW pleiten we ervoor om te wachten op een verbeterde gewichtenregeling en het budget in afwachting daarvan te bevriezen

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J Kriens
Voorzitter Directieraad

Bijlage 1

Artikelsgewijze reactie

Inleiding

De VNG gaat er bij de uitvoering van de harmonisatie van uit dat bij 'omzetting' een aanvraag tot exploitatie voor een kindercentrum wordt ingediend. Vervolgens wordt bij een positief besluit door de gemeente de inschrijving van de peuterspeelzaal beëindigd (na een wijzigingsverzoek). Dit is de manier waarop nu ook peuterspeelzalen worden geharmoniseerd naar kinderdagverblijven. Bovendien dient te worden onderzocht en beoordeeld of de betreffende peuterspeelzaal voldoet aan de kwaliteitseisen voor kinderdagverblijven.

De betreffende vestiging krijgt dus ook een nieuw LRK-nummer. Dat betekent ook dat de historie qua inspectierapporten en handhavingsbesluiten niet meer zichtbaar is in het publiekspitaal. Een aantal van de voorgestelde overgangsbepalingen is volgens ons daardoor niet uitvoerbaar, maar ook niet aan de orde (dit wordt hieronder per overgangsbepaling behandeld).

Van ambtshalve omzetting kan geen sprake zijn op het moment van inwerkingtreding van deze wijzigingswet. De gemeente dient voorafgaand aan de 'omzetting' een besluit te nemen. Op grond van de wijzigingswet die nu voorligt en waar dit een reactie op is, hebben wij het vermoeden dat het kabinet de bevoegdheid van de gemeente in deze situatie anders ziet dan de wettelijk voorgeschreven procedure.

Artikel 1

Artikel 1, onderdeel D, inschrijving in het landelijk register onder een uniek nummer in combinatie met in combinatie met artikel XXVI, overgangsrecht

Artikel 147b, lid 3 Wko (nieuw) bepaalt dat elk kindercentrum wordt geregistreerd onder een uniek nummer. Het overgangsrecht bepaalt dat elke inschrijving van een peuterspeelzaal op het moment van inwerkingtreding van de harmonisatiewet, wordt beschouwd als een inschrijving van een kindercentrum.

Deze combinatie van bepalingen vraagt aandacht. Het gaat om het volgende: Er zijn op dit moment houders met op één adres (en één vestigingsnummer in het Handelsregister) een peuterspeelzaal én een kinderdagverblijf. Door het overgangsrecht bij de harmonisatiewetgeving ontstaat van rechtswege één kindercentrum met twee verschillende registratienummers in het landelijk register kinderopvang. Dat kan niet want elk kindercentrum moet één uniek nummer hebben in het landelijk register. Voor de uitvoering is het goed om inzicht te hebben in de (hoeveelheid) locaties waar dit speelt.

Omvang probleem in bijvoorbeeld Amsterdam. Er zijn 24 locaties in Amsterdam waar een KDV en een PSZ op hetzelfde adres zitten, waarbij er een LRKP-probleem ontstaat als de peuterspeelzalen van rechtswege worden omgezet tot KDV. Dit betreft 11% van het totaal aantal peuterspeelzalen in Amsterdam.

Artikel X D

Artikel X D (pagina 6) wijziging artikel 167. Hierin staat: 'De gegevens die een houder van een kindercentrum verplicht overdraagt aan het bevoegd gezag van een basisschool over leerlingen die op de basisschool zijn ingeschreven, zijn het programma van voorschoolse educatie dat een leerling heeft gevolgd en de duur van het programma dat is gevolgd'. Wij wijzen u erop dat dit summier informatie is, dat niets zegt over het functioneren van het kind.

Nieuwe overgangsbepalingen

Art XVI – Overgangsbepaling niet afgehandelde aanvraag tot exploitatie

Indien voor 1 januari 2017 de wetswijziging wordt aangenomen met een ingangsdatum van 1 januari

2018, is het vreemd dat in het laatste kwartaal van 2017 nog aanvragen tot exploitatie voor peuterspeelzalen kunnen worden ingediend. Logischer is dat de houder direct een aanvraag tot kindercentrum indient, en bij een positief besluit dus ook zeker is van mogen doorgaan als kindercentrum. Bovendien scheelt het een onnodig inspectiebezoek doordat eerst een onderzoek voor exploitatie peuterspeelzaal plaatsvindt en hooguit enkele weken daarna een onderzoek voor exploitatie kindercentrum (dagopvang). Binnen de geldige beslistermijnen is dat ook niet haalbaar.

We stellen voor dat aanvragen voor exploitatie van peuterspeelzalen vanaf 1 september 2017 niet meer in behandeling worden genomen. Wij stellen dan ook tevens voor het aanvraagformulier voor de peuterspeelzaal te verwijderen van de plekken waar die nu gepubliceerd is. Houders kunnen vanaf dat moment alleen een aanvraag tot exploitatie kindercentrum (dagopvang) indienen. Peuterspeelzalen waar op dezelfde locatie en onder dezelfde houder tevens een dagopvanglocatie gevestigd is, dienen tijdig een wijzigingsverzoek in te dienen voor de ophoging van het aantal kindplaatsen en voor de verwijdering van de peuterspeelzaal. In dat geval is er geen sprake van omzetting psz naar dagopvang, aangezien er al een locatie dagopvang is op dat adres en er geen twee dagopvanglocaties van zelfde houder op zelfde adres gevestigd kunnen worden. Verzoek tot ophoging kindplaatsen is dan voldoende.

Ten behoeve van de uitvoerbaarheid voor zowel gemeenten als houders stellen we voor beide bovengenoemde overgangsbepalingen in de wet te regelen en tijdig in te laten gaan (bij voorkeur op 1 september 2017).

Art XVIII – Overgangsbepaling klachtenverslag

Art XIX – Overgangsbepaling oudercommissie

Art XX – Overgangsbepaling nadere onderzoeken

Art XXI – Overgangsbepaling niet afgerond inspectierapport

Art XXIV – Overgangsbepaling vermelding onherroepelijk handhavingsbesluit

Bij harmonisatie dient de houder een aanvraag tot exploitatie kindercentrum (dagopvang) in en een wijzigingsverzoek tot verwijdering van de peuterspeelzaal. De peuterspeelzaal wordt verwijderd uit het LRK, zowel bij een positief besluit op de aanvraag, als bij een negatief besluit (bij de laatste situatie niet eerder dan op 1 januari 2018), conform huidige wet- en regelgeving.

De (zelfstandige) peuterspeelzaal bestaat dan niet meer. Bovenstaande overgangsbepalingen zijn derhalve niet nodig en qua rechtsgelijkheid ten opzichte van vóór 1 januari 2018 geharmoniseerde vestigingen ook niet wenselijk.

Indien de wetgever van mening is dat peuterspeelzalen die vanaf 1 januari 2018 harmoniseren wél hun inspectie- en handhavingshistorie meenemen met alle consequenties die daar mee gemeoid zijn, worden overgangsbepalingen gemist met betrekking tot

- 1 lopende handhavingstrajecten,
- 2 het publiceren van reeds afgeronde handhavingsrapporten door de houder.

Het is onduidelijk in het wetsvoorstel hoe e e a dan wel of niet over gaat voor peuterspeelzalen die worden geharmoniseerd met een reeds bestaand kindercentrum op dezelfde locatie (middels ophoging aantal kindplaatsen dagopvang). Het is voor de gemeente en GGD (en houder) onduidelijk of de overgangsbepalingen voor bijvoorbeeld het publiceren van inspectierapporten en de oudercommissie ook in die situaties van toepassing zijn.

Overigens gaat de VNG er wel van uit dat gemeenten eventueel (nog) niet herstelde overtredingen en nalevingsbereidheid van de houder in het algemeen, meenemen in de besluitvorming m b t de ingediende aanvraag tot exploitatie kindercentrum door de houder.

Indien eerder geconstateerde overtredingen niet hersteld zijn, kunnen die tijdens het onderzoek tot exploitatie bovendien wederom geconstateerd worden door de GGD en door de gemeente worden.

meegenomen in de afweging en eventueel in handhaving worden opgepakt

Art XXII – Overgangsbepaling verlenging duur gegeven bevel

De VNG gaat er niet vanuit dat gemeenten peuterspeelzalen harmoniseren die in een zodanige situatie van acute onveiligheid / slechte kwaliteit verkeren, dat een schriftelijk bevel is opgelegd. Het is echter denkbaar dat een besluit tot toestemming voor de exploitatie reeds afgegeven is (maar nog niet van kracht) op het moment dat het bevel opgelegd wordt. Indien een dergelijke situatie hier bedoeld wordt, raden wij aan een dergelijke overgangsbepaling ook voor het exploitatieverbod op te nemen.

Art XXVI – Overgangsbepaling inschrijving in het register peuterspeelzaalwerk

In dit artikel lijkt de omzetting van een peuterspeelzaal naar een kindercentrum slechts een ambtshalve administratieve handeling. Dit is ons inziens echter onjuist. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid en de bevoegdheid om voorafgaand te onderzoeken of de houder aan de kwaliteitseisen voor dagopvang voldoet of redelijkerwijs gaat voldoen. De kwaliteitseisen voor dagopvang zijn immers op een aantal punten nog steeds strenger dan voor huidige peuterspeelzaalwerk. De gemeente kan ook niet zonder besluit op de aanvraag registreren, dan wel in de toekomst het besluit intrekken indien dat gewenst is.

De houder moet tijdig een aanvraag voor exploitatie kindercentrum indienen bij het college (minimaal 10 weken van tevoren).

Indien er op 1 januari 2018 nog peuterspeelzalen staan geregistreerd in het LRK, heeft óf de houder niet tijdig een aanvraag ingediend, is de aanvraagprocedure tijdelijk opgeschort door de houder of het college, óf er is negatief besloten op de aanvraag. Deze peuterspeelzalen moeten dus NIET AMBTSHALVE omgezet worden naar dagopvang.

Dat peuterspeelzalen ambtshalve worden verwijderd uit het LRK, bijvoorbeeld per 1 april 2018, is wel mogelijk, mits houders daarover tijdig geïnformeerd worden.

Betreft artikelen XX t/m XXV met daarin overgangsbepalingen voor de uitoefening van toezicht, en ook bezwaar en beroep, maar geen overgangsbepalingen voor de handhaving

Vraag: Is het na de harmonisatie mogelijk om een (herstel-)sanctie op te leggen op grond van vergelijkbare voorschriften in Hoofdstuk 1 als de overtredingen door de GGD zijn geconstateerd (vlak voor inwerkingtreding van de Harmonisatiewet)? Dus als het strikt genomen gaat om overtredingen van Hoofdstuk 2? En kan een dwangsom nog worden verbeurd als de last is opgelegd vanwege overtredingen van voorschriften in hoofdstuk 2 die dan niet meer bestaan?

Als dit kan omdat het vergelijkbare voorschriften qua inhoud zijn, dit ook graag beschrijven in de MvT, omdat dit in de uitvoeringspraktijk heel veel bezwaren kan voorkomen.

Memorie van Toelichting

Paragraaf 2.3 Peuterspeelzaalwerk wordt steeds vaker omgevormd tot kinderopvang

Op pagina 15 wordt gesteld dat de omvorming van het peuterspeelzaalwerk naar inschatting van de gemeenten het bereik van peuters niet aantast. Wij missen hierbij een onderbouwing. Op basis van welke gegevens wordt dit gesteld? Wij krijgen van gemeenten juist veel te horen dan men vreest voor een afname van bereik. Zie ook onze reactie hierboven.

Paragraaf 4 Financiële consequenties

Op pagina 20 staat dat onderzoek uitwijst dat de decentralisatie-uitkering van de Wet OKE deels al op andere wijze wordt ingezet in gemeenten dan waar die voor bedoeld was. Dit ter verantwoording van de uitname ervan.

Met deze redenering uit de memorie van toelichting worden alle gemeenten over een kam geschoren. Het betekent dat de ene gemeente moet boeten voor de andere gemeente. Er zijn gemeenten zonder peuterspeelzalen, maar dit betekent niet dat zij niet investeren in peuterwerk. Er zijn heel veel

gemeenten die veel (ook eigen middelen) investeren in peuterwerk, zie ook de lokale initiatieven voor de ontwikkeling van IKC's. De 35 miljoen is bedoeld voor het verhogen van de kwaliteitseisen van de leidsters en voor de verkleinen van de groepsgrootte. Uit de Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen blijkt dat alle peuterspeelzalen inmiddels voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen. De DU ter bevordering van de kwaliteit van peuterspeelzalen heeft dus het gewenste effect en de middelen blijven nodig om de extra kwaliteit te kunnen financieren.

Uit het onderzoek van het Kohnstamm Instituut⁵ blijkt o.a. dat gemeenten de regierol om samenwerking en dus verdere harmonisatie van kinderopvang en peuterspeelzalen te bevorderen goed hebben opgepakt. Sommige gemeenten kiezen ervoor om hun peuterspeelzalen om te vormen tot kinderopvang. Dit is niet verwonderlijk, omdat kinderopvang een breder aanbod heeft dan peuterspeelzalen. De kwaliteit van het aanbod is daarmee ook voor alle peuters nog eens verhoogd, doordat de kinderopvang met 2 in plaats van 1 professionele kracht op de groep werkt. Verreweg de meeste gemeenten kopen na omvorming van de voorzieningen plaatsen in voor kinderen van ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag. De kosten per plaats zijn, vanwege die hogere kwaliteit van de kinderopvang, voor gemeenten nagenoeg verdubbeld. Ook daar waar peuterspeelzalen zijn omgevormd tot kinderopvang hebben gemeenten dus nog kosten. Bovendien investeren veel gemeenten de vrijkomende peuterspeelzaalmiddelen voor het ontwikkelen van integrale kindcentra en of het intensiveren van de VVE aanpak. Uitname van de decentralisatieuitkering zou daarom niet verstandig zijn.

In de memorie van toelichting op pagina 20 wordt verwezen naar bestuurlijke afspraken tussen Rijk en VNG in het kader van de wet OKE. Dit wekt de indruk dat hierin afspraken zijn gemaakt over de besteding van de 35 miljoen, dit was echter toen nog niet in zicht. De bestuurlijke afspraken gingen om VVE en hadden als doel dat Rijk en gemeenten zich beijeren voor het verminderen van de taalachterstanden in het Nederlands bij doelgroepkinderen. Hier wordt aan voldaan.

Paragraaf 5.2 relatie met bestaande gemeentelijke initiatieven

Op pagina 22 van het wetsvoorstel is opgenomen dat er "ruimte voor lokale maatwerkoplossingen behouden blijven". Onduidelijk is wat hieronder zou kunnen vallen. VNG juicht lokale maatwerkoplossingen toe, en denkt hierin te lezen dat gemeenten die het zich kunnen veroorloven nog steeds de mogelijkheid hebben om een vergoeding voor hogere lokale kwaliteitseisen te kunnen verstrekken aan de instellingen als groepsprijs, los van de tegemoetkoming die per kind wordt uitgekeerd door het Rijk (kinderopvangtoeslag, al dan niet aangevuld met een ouderbijdrage) of gemeente (vergoeding kinderen van niet-werkende ouders, al dan niet aangevuld met een ouderbijdrage).

Paragraaf 6.2 gevolgen voor burgers

Op pagina 23 staat dat in de nieuwe uitvoeringssituatie (directe financiering) de verwachte toename van administratieve lasten ongedaan wordt gemaakt. Dit komt niet overeen met het onderzoek dat de brancheorganisatie Kinderopvang hierover heeft gedaan, zij verwachten juist meer stappen en meer administratieve lasten.

Er ontbreekt een paragraaf over de gevolgen van het wetsvoorstel voor de administratieve lasten van gemeenten. Zie onze opmerkingen hierover in onderdeel 1.

⁵ Veen, A., Daalen, van, M., Blok, H., (2014) De wet OKE beleidsreconstructie en implementatie in twaalf gemeenten, Kohnstamm Instituut

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Postbus 30435 2500 GK Den Haag

PostNL
Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

